

Manifest poètic de Sovelles (tot partint del bar de la Farga de Bebié cap a la pista de grava dels Sunyers i, més enllà, en direcció als camins perdedors del Forat del Gat, el Clot de Bardar, la Plana, el Prat i l'església de Sant Sadurní amb el gos cridaner i la roureda als llavis)

Contravenint la norma catalànica més estesa –que consisteix a beure del got sense fer soroll–, avui anirem del món decadent al camp de l'esplendor; no pas buscant les llums –que el grup entela– sinó tirant pel dret més esquerrà, o més ben dit sortint de la Farga de Bebié –que és colònia tèxtil amb bar, futbolí i olor de *farias*– amb l'ànim d'arribar al caseriu solitari i dispers. A partir de la vall, és bo saber-ho, hi ha vuit camins perdedors per invocar el buit de la muntanya i assolir el mot inesperat. Primerament cal passar pels Sunyers, després abocar-se a la fageda i, enllà, salvar tot de revolts i foscors i ambients centroeuropeus que al cap de no sé quants kilòmetres lineals es conduiran al mas de la Plana i a Sovelles, és a dir al paradís. Aquí, un bosquet de roures, entre els camps, eleva verticalment l'esperit esmolat i l'aire fresc. I, a prop, un enorme borinot liba una rosa canina i brunz per desvetllar el concepte imprevist. D'aquesta manera, *remorosa* i senzilla, el gros insecte du la idea al cap i la fecunda, impàvid, sense aturador. Tot plegat, aleshores, s'estén entre el roure martinenc que fa ombra i el salze tremolenc que sembla fals en fer-se versemblant. I aquí hi ha un ara i un res que em recorda –atenció!– que allò que roman incognoscible equival, ben mirat, als límits del llenguatge. És a dir, matisem-ho, que allí on acaba el llenguatge no comença exactament la poesia, sinó que el poema s'estira una mica més per acabar o començar en la intuïció d'allò que no pot dir-se. La metafísica s'inicia en aquest punt, en el silenci, però la llengua no pot ser divinitzada (la qual cosa ens convertiria en angelets terrenals d'una unànime celebració), sinó que és tan material i utilitària com la serra mecànica d'algú que ara mateix interromp el silenci de Sovelles i s'endú per davant un *Pinus sylvestris* o, dit planerament, un pi roig. Ras i curt: per fregar o abastar un sentit cal *utilitzar* la llengua en un context determinat, mal que després allò expressat esdevingui contrari al sentit comú i procliu a la interrogació i als nous camins. Tanmateix, cal advertir-ho, la metafísica resta enllà de qualsevol llenguatge i comprensió. I, consegüentment, podem deduir que els altars cal reservar-los a l'àmbit exclusiu de les esglésies (aquí, al Baix Ripollès, sempre

tancades; la clau cal anar-la a buscar no sé on, a la Quimeta de Les Llosses o a la Pilar de l'estanc de Campdevàdol, que en guarda la d'Estiula) i no pas als filòlegs ni als poetes ni als crítics de saló, altrament passaríem de la diversitat a la sospitosa aquiescència i a la logomàquia, tot dient sí senyor i passi per aquí i vostè primer fins fer-nos serfs de l'esperit de la llengua que tot ho arrossega i abassega. Car com digué el filòsof alemany amb bigotet –Heidegger, és clar– la terra esdevé terra en l'obra dels poetes. Però, precisament, és ben bé a l'inrevés: el poeta esdevé poeta en la terra-mare que el va parir, que tant pot ser aquesta com la del costat, o bé el poble de Renvyle, a la Connemara irlandesa –on Wittgenstein mirava ocells i escrivia el món–, el llogarret de l'Atlas que no surt als mapes (valgui la redundància) o el camí de la noia que venia plàtans a l'Anse Royale de l'illa de Mahe. Aquí, entre el bosc, cal parar una mica d'atenció per tal de no allunyar-nos dels viaranys de la llengua i de la terra *parladora*, ja que el llenguatge divinitzat s'ha inspirat en una interpretació, mistificada, del Cràtil de Plató i del concepte catòlic del *λόγος* grec, on el verb es féu carn i esdevingué fill de Déu i mitjancer entre la divinitat i els homes. Aquesta tergiversació s'esdevé en separar el càntic o el ritual del seu context teològic, amb la intenció de fer-lo entrar en un *destí* civil que parla mitjançant les obres d'art. I és en aquest món fantasmagòric on els atributs de la terra –sempre ocults en el misteri d'un ésser que es desvetlla en l'existència– parlen mitjançant la veu més pura. Tot plegat s'inspira en els dons de la gràcia que amara els escollits –concepte ben luterà, per cert–, els quals destaquen d'entre la resta dels mortals no pas per la riquesa material (ara ja en declivi per mor dels fills de casa bona, que han malbaratat el patrimoni familiar i són reemplaçats, com més va més, per vailets *perifèrics*) sinó per la cura envers l'ésser misteriós que s'aboca, subtilment, en la història terrenal. Així doncs, ens trobem davant de la *Gratia supponit natura*, entenent per natura la pecadora, però també l'altra, la dels ocells, els arbres i els rius que la llengua canta amb majúscula (tot passant, segons els casos, de l'esperit a l'espíritisme). El do consisteix, fet i fet, en l'adveniment epifànic del misteri, talment la *Fons signatus* de Bernat de Claravall, és a dir la font segellada o closa, només accessible als tocats per la gràcia –verbigràcia, els poetes que diuen que no creuen en Déu, però que el fan parlar, com a *escollits* per la divinitzada llengua, cada vegada que declamen en recitals–; una gràcia, per cert, ben poc

faceciosa que s'amaga, indolent, dins els boscos germànico-catalans de *Quercus* i de *Fagus* (no pas en els de la Farga, on tan sols cal baixar al rec de les Fonts i beure-hi directament si hi ha prou valor per lliscar pels pendissos). Allò sagrat –un cop robat aquest terme en desplaçar el seu foc fins a la llengua– es fa present, d'aquesta manera, en uns pocs *elegits* que sovint no són conscients del seu paper pseudo-religiós, amb la qual cosa es consuma, ja del tot, la hierofania. Es tracta d'una concepció que fa que l'ésser resti velat o ocult pel misteri que només la *ἀλήθεια* pot descloure o desocultar; ja que la veritat, aquesta *alètheia* furtada als grecs, només s'obté en treure l'ens –a qui li agrada jugar a fet i amagar– del seu entaforall d'oblit. Aquest plantejament traeix i usurpa els conceptes religiosos i converteix allò diví en civil, cosa sempre perillosa i inclinada –en angles de noranta graus– cap al totalitarisme. Altrament, si tot restés en la vidència mística –o en el cant d'allò que uneix totes les llengües possibles– aquesta objecció s'esvairia tot d'una, ja que romandriem dins el frec mitjancer o l'escolta silenciosa d'aquest no-res (on l'ésser, si n'hi ha, és sempre buit i inexpressable). En resum: la qüestió es tradueix en l'intent de reemplaçar l'herència religiosa –catòlica, en el nostre cas– pel culte a la llengua. I, aquí, no s'hi val a dir que aquest no-res –que defuig, explícitament, la nul·litat– equival a l'ésser i que la llengua fa cantar la terra i, com a colofó, lleva el vel del misteri (com les ballarines sinuoses i insinuants de la dansa del ventre). Ja que en dir que el no-res és alguna cosa es produeix un trànsit sospitós cap a l'absolutització pensadora d'aquest mateix no-res. I no cal ser un monjo budista, ni haver llegit Nagarjuna ni l'Avatamsaka Sutra, per comprendre-ho. Podem afirmar, per tant, que:

Molts han fugit de Déu per caure en la Paraula.

¿Caldrà invertir, per tant, la idea de creient?

Aquí, doncs, hi ha un ritornello final: roures, faigs, joncedes, sots, herbes blaves, belluguets, torrents, pulmonàries, margues, rierols, falgueres aquilines, alzines i turons. La terra –la que trobem en qualsevol indret del món– s'estén arreu i ens convida a buscar-la, ara mateix, pel coll de Bassa, els bladars i la *remor evocadora* de la C-17 (abans N-152) que ja se sent en tornar als Sunyers. El somni, doncs, s'esfilagarsa a Sovelles, *bressol* ripollès de la vella

terra on hi sojornaren damisel·les verges que un cavaller amb rosa salvà i conduí, amb baronívol plany –¿o baronial lament?–, al gran castell on la terra cantà per sempre més i on tots els seus habitants menjaren perdius i foren feliços, tal com sosté el conte poètic que ens han encolomat des dels temps avials. I en el qual, em consta, hi creuen, interessadament, més de dos i més de quatre. I potser, si em colleu, més de cinc i tot.